

In memoriam

Zaměřeno na člověka

Dne 9. 9. 2016 zemřel profesor PhDr. Zdeněk Měřínský, CSc. Jeho srdce dotlouklo ve věku nedožitých 69 let na jeho zamilovaném místě na Panské Lhotě, nedaleko hradu Rokštejn.

Smutná novina o jeho smrti zaskočila nejen jeho rodinu, pracovníky Ústavu archeologie a muzeologie FF MU, ale celou širokou archeologickou a historickou obec z Čech, Moravy, Slezska i Slovenska.

Odešel otec, dědeček, partner, spolupracovník, kolega, odešel člověk, na kterého se bude ještě dlouho a s nostalgií vzpomínat.

Připomeňme si tedy v krátkosti jeho život, protože právě ten naplnil Zdeněk Měřínský měrou vrchovatou.

Narodil se 16. 1. 1948 v Jihlavě. Již jako středoškolák vášnivě objevoval tajemství zřícenin středověkých hradů a zaniklých vsí

a účastnil se svých prvních archeologických prospekcií a exkavací. V roce 1967 nastoupil na vysokoškolské studium v oborech etnografie a prehistorie na tehdejší Univerzitě J. E. Purkyně v Brně. Na univerzitní půdě se potkal s vynikajícími učiteli a pozdějšími kolegy, kteří ovlivnili jeho profesionální dráhu, jmenovitě s profesory Bořivojem Dostálem a Vladimírem Nekudou. Studium úspěšně zakončil v roce 1972 diplomovou prací *Zaniklé osady na panství kláštera oslavanského*. O tři roky později obhájil dizertační práci *Zaniklé osady na panství oslavanském*. Jeho zdárně rozjetou akademickou kariéru přerušily nepříznivé politické normalizační události. Po opuštění univerzity nastoupil na Archeologický ústav ČSAV v Brně, kde zůstal pracovat 10 let. Při plnění pracovních povinností odborného pracovníka, ke kterým

patřil také terénní archeologický výzkum, si našel čas i na vědeckou činnost a v roce 1985 obhájil habilitační práci na téma *Morava v 11.–12. století*.

Během své profesionální kariéry archeologa a historika vystřídal i další pracoviště. Pracoval na půdě Moravského zemského muzea jako vedoucí historicko-archeologického oddělení, a pak i jako vědecký pracovník Archeologického ústavu MZM. Podílel se na rozvoji a kultivaci historického poznání mezi lidmi v rámci své bohaté činnosti v Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně.

V roce 1992 se vrátil na svou Alma Mater, tedy na Masarykovu univerzitu. Do roku 1995 zde působil na Historickém ústavu Filozofické fakulty. V témže roce přestoupil na Ústav archeologie a muzeologie na pozici odborného asistenta. V roce 1996 se stal docentem a v roce 1999 se stal vedoucím ústavu a zůstal jím až do roku 2015. V roce 2000 byl prezidentem republiky Václavem Havlem jmenován profesorem.

Pod vedením Z. Měřinského se Ústav archeologie a muzeologie výrazně proměnil a razantně stoupl jeho kredit jako vědeckého i pedagogického pracoviště. Profesor Měřinský nebyl šéfem autoritářským, naopak poskytoval členům ústavu prostor pro realizaci vlastních nápadů. Vypěstoval tak na pracovišti kolektivního ducha kreativity, který tam dřímá dodnes.

Zapomenout nelze ani na jeho nikdy nekončící redakční a editorskou činnost. Významně se podílel na formování a zaměření pro region střední Evropy důležitého časopisu *Archaeologia Historica*. Z jeho iniciativy byla založena monografická řada, kde jsou publikovány obhájené dizertační práce z oboru archeologie z univerzity MU v Brně a UK v Praze: *Dissertationes Archaeologicae Brunenses/Pragensesque*. I vědecká činnost Zdeňka Měřinského nese znaky vysokého osobního nasazení a zaujetí. Během svého života vydal několik monografií, podílel se jako spoluautor na víc než

20 knihách s historickým tématem, napsal desítky vědeckých článků. Kdo by chtěl uvedená slova konfrontovat s bibliografickými fakty, ať si vezme do rukou sborník věnovaný šedesátinám Z. Měřinského *Zaměřeno na středověk* z roku 2010, tam jsou jeho bibliografické záznamy z let 1969 až 2008 prezentovány na 40 stranách.

Mezi poslední velké dílo Z. Měřinského patří historický opus *Morava na úsvitě dějin* z roku 2011. Jde o výpravnou publikaci, která představuje syntézu autorova celoživotního archeologicko-historického poznání doby od příchodu Slovanů na naše území až po začlenění Moravy pod křídla Přemyslovského státu.

Proto není divu, že za svůj život byl nominován do významných funkcí v mnoha vědeckých institucích, jako příklad můžeme uvést jeho členství ve Vědecké radě Filozofické fakulty MU, Vědecké radě Akademie věd ČR, Vědecké radě FF Jihočeské univerzity. Byl nositelem Ceny Jihomoravského kraje (za rok 2012), Ceny rektora MU za dlouhodobé výsledky ve výzkumu (za rok 2014) a mnoha dalších vyznamenání.

Zdeněk Měřinský byl člověkem dychtícím po poznání a někdy kvůli této vášni zapomínal žít svůj soukromý život, který mu pomalu ale jistě splýnul s tím profesním. Zapomínal také na potřeby své tělesné schránky. S oblibou nosil tričko s nápisem: „*Tělo je vůl*.“ Nešetřil se. Chtěl být historickým vědám užitečný až do konce. Nevím, jestli je to dobré pro nás, žijící zde na tomto světě, ale musím říct, že svůj cíl naplnil bezzbytku.

Zdeněk Měřinský byl významným vědcem i obyčejnou lidskou bytostí se svými silnými i slabými stránkami. Nebyl dokonalý. Jeho přístup k lidem a vykonané dílo si však zaslouží stálo a dobrou vzpomínku.

Dne 19. 9. 2016 v obřadní síni krematoria města Brna jsme naposledy vzdali úctu a hold člověku – profesorovi Zdeňku Měřinskému.

Renáta Přichystalová